

UCHWAŁA NR VI/58/2024
RADY MIEJSKIEJ W MIESZKOWICACH

z dnia 28 listopada 2024 r.

w sprawie rozpatrzenia protestu wyborczego dotyczącego wyboru sołtysa oraz rady sołeckiej wsi
Wierzchlas oraz unieważnienia wyborów sołtysa i rady sołeckiej Sołectwa Wierzchlas

Na podstawie art. 18 ust. 1 oraz art. 18a ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tj. Dz. U. z 2024 r. poz. 1465, 1572) Rada Miejska w Mieszkowicach uchwala, co następuje:

§ 1. 1. W wyniku rozpatrzenia protestu wyborczego wniesionego przez mieszkańców Wierzchlasu w dniu 24 września 2024 r. w przedmiocie nieprawidłowości przy wyborze sołtysa oraz rady sołeckiej wsi Wierzchlas, uznaje się jego zasadność i stwierdza nieważność wyborów sołtysa oraz rady sołeckiej Sołectwa Wierzchlas przeprowadzonych w dniu 19 września 2024 r. z przyczyn wskazanych w uzasadnieniu niniejszej uchwały.

2. Uzasadnienie stanowi załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Zobowiązuje Przewodniczącego Rady Miejskiej w Mieszkowicach do zawiadomienia wnoszących protest o sposobie jego rozpatrzenia, poprzez przesłanie niniejszej uchwały wraz z uzasadnieniem.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady
Miejskiej

Jan Czapliński

Uzasadnienie

W sprawie wniesionego przez mieszkańców Wierzchlasu protestu wyborczego dotyczącego wyboru Sołtysa oraz Rady Sołeckiej Sołectwa Wierzchlas Komisja Rewizyjna zapoznała się wyjaśnieniami Burmistrza Mieszkowic, pracownika Urzędu Miejskiego w Mieszkowicach i Przewodniczącego Rady Miejskiej w Mieszkowicach, którzy obecni byli na zebraniu w dniu 19 września 2024 roku, informacją prawną dot. wyborów sołeckich, wyjaśnieniami członków komisji skrutacyjnej, pani *** oraz pana ***, których sytuację opisali protestujący, Statutem Sołectwa Wierzchlas (załącznik nr 8 do Uchwały nr X/71/03 Rady Miejskiej w Mieszkowicach z dnia 17 lipca 2003 roku w sprawie statutów jednostek pomocniczych Gminy Mieszkowice (Dz. Urz. Woj. Zachodniopomorskiego z 2013 roku, poz. 3182) a także dokumentacją z przebiegu zebrania wiejskiego, wyborów Sołtysa oraz Rady Sołeckiej.

Statut Sołectwa Wierzchlas stanowiący załącznik nr 2 do Uchwały nr X/71/03 Rady Miejskiej w Mieszkowicach z dnia 17 lipca 2003 roku w § 12 ustala, że wybór Sołtysa i Rady Sołeckiej odbywa się co 4 lata, na zebraniu wiejskim, zwoływanym przez Burmistrza w ciągu 6 miesięcy od dnia wyborów do Rady Miejskiej kolejnej kadencji. Przepisy od § 21 do § 25 Statutu Sołectwa Wierzchlas regulują tryb i zasady wyborów Sołtysa i Rady Sołeckiej, w tym skład, zasady wyboru i obowiązki komisji skrutacyjnej. Zgodnie z zapisami Statutu wybory odbywają się przy nieograniczonej liczbie Kandydów, zgłoszonych bezpośrednio przez uprawnionych uczestników zebrania; w pierwszej kolejności przeprowadza się wybory Sołtysa a następnie wybory Rady Sołeckiej; za wybranych uważa się kandydatów, którzy uzyskali największą liczbę głosów (§ 24). Wyboru Sołtysa i Rady Sołeckiej dokonuje się w głosowaniu tajnym (§ 25).

W Statucie Sołectwa Wierzchlas nie wskazano procedury i zasad składania protestu na wybory do organów jednostek pomocniczych gminy, w związku z tym przy rozpatrywaniu wniesionego protestu Komisja Rewizyjna posiłkowała się przepisami rangi ustawowej.

Ustawa z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym w § 36 ust 2 określa, że Sołtys oraz członkowie rady sołeckiej wybierani są w głosowaniu tajnym, bezpośrednim, spośród nieograniczonej liczby kandydatów, przez stałych mieszkańców sołectwa uprawnionych do głosowania.

Mając na uwadze zapisy Statutu Sołectwa Wierzchlas oraz przepisy ww. § 36 ust 2 ustawy o samorządzie gminnym rozpatrując zasadność wniesionego protestu Rada Miejska w Mieszkowicach brała pod uwagę przesłanki ustawowe tj. zasada tajności głosowania, jego bezpośredniości, nieograniczonej liczby kandydatów i dokonywanie wyboru przez stałych mieszkańców sołectwa uprawnionych do głosowania.

W wyniku przeprowadzonych czynności wyjaśniających Komisja Rewizyjna ustaliła, że w wyborze i pracy komisji skrutacyjnej wystąpiły nieprawidłowości. W skład Komisji Skrutacyjnej wybrana została osoba, która następnie została uznana, za nieuprawnioną do oddania głosu i wykluczona z prac komisji skrutacyjnej. Zmiana składu osobowego komisji skrutacyjnej miała miejsce już w trakcie wyborów Sołtysa.

W punkcie 1 protestu, wniesiono, że pozbawienie pana *** możliwości głosowania było niezgodne z prawem ponieważ od wielu lat jest on stałym mieszkańcem wsi Wierzchlas zaangażowanym w prace na rzecz wsi i jej mieszkańców. Jednocześnie jego małżonce pani *** wskazującej to samo miejsce zamieszkania prawa oddania głosu nie odmówiono.

W myśl przepisu art. 18 § 1, 5 i 8 kodeksu wyborczego, stały rejestr wyborców obejmuje osoby stale zamieszkałe na obszarze gminy, którym przysługuje prawo wybierania. Rejestr wyborców potwierdza prawo wybierania oraz prawo wybieralności. Wyborcy będący obywatelami polskimi, zameldowani na obszarze gminy na pobyt stały są wpisywani do rejestru wyborców z urzędu. Natomiast stosownie do postanowień art. 19 § 3 kodeksu, wyborcy stale zamieszkali na obszarze gminy bez zameldowania na pobyt stały wpisywani są do rejestru wyborców, jeżeli złożą w tej sprawie w urzędzie gminy pisemny wniosek.

Na zebraniu wiejskim Sołectwa Wierzchlas w dniu 19 września 2024 roku, osoby nie ujęte w rejestrze wyborców, były dopisywane do spisu osób uprawnionych do głosowania na podstawie oświadczenia o stałym zamieszkiwaniu w sołectwie. Statut Sołectwa Wierzchlas nie precyzuje formy oświadczenia jaki powinien złożyć mieszkaniec wpisując się do rejestru wyborców, nie określają tego także akty prawne wyższego rzędu. Zatem zwyczajowo za wystarczające uznaje się ustne oświadczenie przyjęte przez komisję skrutacyjną.

W celu wyjaśnienia zarzutów wnoszonych w proteście Komisja Rewizyjna podjęła szereg czynności m.in. dokonano analizy dokumentów z przebiegu zebrania i wyborów, wysłuchano wyjaśnień członków komisji skrutacyjnej oraz wskazanych w proteście państwa *** w wyniku których ustalono, że państwo *** są stałymi

mieszkańcami wsi Wierzchlas i byli uprawnieni do oddania głosu w wyborach Sołtysa i Rady Sołeckiej Sołectwa Wierzchlas w dniu 19 września 2024 roku.

W punkcie 2 protestujący opisują sytuacje, które mogą wskazywać na naruszenie zasady tajności głosowania. Z uzyskanych wyjaśnień wynika, że mimo chaosu i złej organizacji przebiegu zebrania, ustawowe zasady tajności i bezpośredniości głosowania nie zostały naruszone.

Statut Sołectwa Wierzchlas w § 32 stanowi, że nadzór nad działalnością Sołectwa sprawowany jest na podstawie kryteriów zgodności z prawem, celowości, rzetelności i gospodarności, natomiast organem nadzoru nad działalnością sołectwa jest Rada i Burmistrz. W Statucie Sołectwa nie uregulowano trybu wnoszenia i rozpatrywania protestów, ani też trybu unieważniania wyborów organów sołectwa, jednak orzecznictwo sądowe wprost wskazuje na możliwość wypowiedzenia się przez radę gminy w sprawie ważności wyborów sołtysa w drodze uchwały (m. in. wyrok z dnia 30 września 2008 r. Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego we Wrocławiu, sygn. akt: III SA/Wr 8/08). Podobny pogląd wyraził Wojewódzki Sąd Administracyjny w Rzeszowie, w wyroku z dnia 22 lutego 2008 r. (sygn. akt II SA/Rz 412/07) stwierdzając, że rada gminy realizując swe uprawnienia nadzorcze może wypowiadać się o ważności wyborów sołtysa i może je unieważnić, gdy okaże się, że przeprowadzono je z naruszeniem przepisów ustawy o samorządzie gminnym, ustanawiających przesłanki ważności wyborów (art. 36 ust. 2).

W wyniku szeregu czynności wyjaśniających Komisja Rewizyjna Rady Miejskiej w Mieszkowicach ustaliła, że podczas wyborów Sołtysa i Rady Sołeckiej Sołectwa Wierzchlas nie dopuszczono do głosowania osoby uprawnionej. Tryb wyborów sołtysa i rady sołeckiej określony został w art. 36 ust. 2 ustawy o samorządzie gminnym, zgodnie z którym sołtys oraz członkowie rady sołeckiej wybierani są w głosowaniu tajnym, bezpośrednim, spośród nieograniczonej liczby kandydatów, przez stałych mieszkańców sołectwa uprawnionych do głosowania. Przepis ten wprost stanowi, że czynne prawo wyborcze przysługuje stałym mieszkańcom sołectwa uprawnionym do głosowania, a tym samym należy uznać, że uniemożliwienie udziału osobom uprawnionym jest istotnym naruszeniem przepisów prawa. W związku ze stwierdzeniem, iż złamana została jedna z zasad ustawowych określających przesłanki ważności wyborów, tj. dokonywania wyboru przez stałych mieszkańców uprawnionych do głosowania, Komisja Rewizyjna Rady Miejskiej w Mieszkowicach uznaje protest wyborczy na wybory Sołtysa oraz Rady Sołeckiej Sołectwa Wierzchlas wniesiony przez mieszkańców Wierzchlasu za zasadny i stwierdza nieważność wyborów Sołtysa oraz Rady Sołeckiej Sołectwa Wierzchlas przeprowadzonych w dniu 19 września 2024 roku.